

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

27 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte:
Judecători:

Talpă Boris
Daguța Sergiu
Eremciuc Ghenadie

a examinat, fără citarea părților, admisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Antonov Mihail, în numele condamnatului Baciuc Roman, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2023, în cauza penală în privința lui Baciuc Roman, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul penal

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 21.03.2022 – 14.07.2022;

Instanța de recurs: 24.08.2022 – 01.02.2023;

Instanța de recurs în anulare: 15.08.2023 – 27.03.2024.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 14.07.2022, Baciuc Roman a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul penal și în baza acestei legi i-a fost aplicată o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de 240 ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

2. Pentru pronunțarea sentinței, instanța de fond a constatat că, Baciuc Roman fiind posesor al permisului de conducere valabil cu seria XXXX, la data de 28.02.2022, aproximativ la ora 03:25, ignorând cerințele pct. 14 lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere conform căruia, conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, a condus automobilul de model "Renault Megane" cu numărul de înmatriculare XXXX, pe str. XXXX din or. XXXXX, unde a fost stopat de către angajații INSP ai IGP a MAI, aceștia din urmă având o bănuială rezonabilă că șoferul conducea mijlocul de transport în stare de ebrietate alcoolică, fapt ce a servit drept temei pentru a fi supus testării alcoolscopice.

În consecință, în scopul determinării și evaluării stării de ebrietate, Baciuc Roman

a fost testat cu alcooltestul „Drager 6820” în urma căruia s-a stabilit concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de 0,90 mg/l, care conform prevederilor art. 134/12 alin. (3) din Codul penal, se califică ca stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Baci Roman a comis infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, *conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate cu grad avansat*.

3. Nefiind de acord cu sentința Judecătorei Căușeni, sediul Central din 14.07.2022, avocatul Antonov Mihail în comun cu condamnatul Baci Roman, au contestat-o cu recurs, prin care au solicitat casarea acesteia, cu adoptarea unei hotărâri noi, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu dispunerea achitării condamnatului Baci Roman, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) din Codul penal, din motivul lipsei elementelor infracțiunii în acțiunile lui.

4. În motivarea cererii de recurs s-a invocat că:

- întru constatarea faptului incriminat lui Baci Roman, descris în sentința de condamnare, instanța de judecată face referință în mod selectiv la probele administrate doar în confirmarea vinovăției inculpatului care nu există, contra prevederilor art. 6 din Codul penal, unde expres este prevăzut că, persoana este supusă răspunderii penale numai pentru fapte săvârșite cu vinovăție, în baza acestei norme penale, instanța este obligată să verifice sub toate aspectele, complet și obiectiv toate probele administrate în cauza penală;

- deși la examinarea cauzei în fond a cauzei penale partea apărării, inculpatul, martorii etc. au prezentat probe suficiente în nevinovăția lui Baci Roman, în necomiterea infracțiunii imputate, instanța de judecată a lăsat aceste probe fără nici o apreciere juridică, invocând toate articolele din cod cu tentă de vinovăție și respingând probele ce îl dezvinovățesc pe inculpat, apreciind numai probele prezentate de procuror;

- Baci Roman, fiind audiat în ședința de judecată, a descris clar și amănunțit conflictul care a avut loc, declarând că, într-adevăr la o oră târzie se afla în automobilul propriu, pe strada XXXX, lângă domiciliul său și asculta muzică la volum ridicat. A recunoscut că era în stare de ebrietate. Vecina a sunat la poliție, au venit colaboratorii de poliție, iar la cererea și întrebările colaboratorilor de poliție a recunoscut totul cu excepția că a condus automobilul, deoarece acest fapt nu a avut loc. Stătea pe loc, asculta muzică, a pornit și motorul de mai multe ori, era frig, dar și acumulatorul să nu se descarce, dar nu a condus. Colaboratorii poliției au presupus că el a condus. La o oră târzie, cu toate că a recunoscut că este în stare de ebrietate, că asculta muzică la un volum ridicat a îndeplinit toate cerințele colaboratorilor de poliție. Polițiștii insistau să declare că a condus automobilul, ceea ce nu a avut loc;

- nu este clar în ce mod atât organele de drept, cât și instanța de judecată au ajuns la concluzia că inculpatul conducea automobilul în stare de ebrietate, când este demonstrat contrariul;

- înregistrările video au fost efectuate fără a-i comunica lui Baci Roman despre

aceasta, în lipsa avocatului, fără a i se lămuri drepturile și obligațiile. Totodată efectuând alcooltestul, colaboratorii de poliție au stabilit starea lui avansată de ebrietate, cu toate aceste încălcări procesuale, îi puneau diferite întrebări, unde Baci Roman declara că nu a condus automobilul, întrebarea se repetă de mai multe ori și în locul lui răspunde polițistul că „da”. Din secvența video se observă că Baci Roman dă din cap;

- la întrebarea procurorului, cât și a avocatului de ce dădea din cap, Baci Roman a declarat că a recunoscut faptul că era în stare de ebrietate, dar nu că a condus automobilul, persista frica să nu fie reținut. La acel moment ora 3-4 de noapte, ținând cont de starea lui de ebrietate avansată putea să dea din „cap” chiar și dacă i se incrimina o infracțiune gravă sau deosebit de gravă;

- din declarațiile colaboratorilor de poliție Dănăilă Nicolai și Sergheev Anton, care au ieșit la fața locului, au efectuat testarea inculpatului reiese că, automobilul se afla undeva la sfârșitul străzii unde era o râpă, iar automobilul staționa;

- martorul Turcinscaia Liubovi, a declarat în ședință că în ziua cea și noaptea a sunat la poliție de vreo trei ori, ceva a avut probleme cu un cetățean de la care a procurat cereale, deoarece a fost amenințată. A sunat și referitor că cineva asculta muzică la volum ridicat. A venit poliția, a văzut că stăteau lângă mașina lui Baci Roman, dar el nu conducea și mașina stătea în acel loc de la amiază, unde a spălat-o. Au întrebat-o dacă anume Baci Roman a condus automobilul și le-a răspuns că nu, mașina stătea pe loc de la amiază. Acest fapt coincide cu declarațiile martorilor și a inculpatului precum că unde staționa automobilul acolo locuiește, spre sfârșitul străzii, unde este și o râpă;

- nu este dovedit faptul că cineva a sunat la 112, cu privire la faptul că Baci Roman conducea automobilul în stare de ebrietate cum se indică în raport, a fost sesizat 112, pe faptul că cineva ascultă muzică la un volum ridicat, pe când ulterior s-a interpreta că chipurile conducea automobilul;

- conform ordonanței de ridicare a automobilului, acesta a fost ridicat de pe strada XXXX, fapt ce coincide cu declarațiile lui Baci Roman, a colaboratorilor de poliție Dănăilă Nicolae și Sergheev Anton, martorului Turcinscaia Liubovi, fapt ce confirmă că automobilul staționa lângă casă, pe adresa numită supra și asculta muzică;

- din declarațiile martorului Petrușca Lilian reiese că, venind la fața locului au filmat automobilul în care se afla Baci Roman, care chipurile îl conducea, dar acest fapt nu a fost dovedit, această înregistrare video nu s-a derulat în instanță, cu toate că a fost depus demers în acest sens. Procurorul nu a prezentat această probă, deoarece lipsește automobilul lui Baci Roman. La insistența apărării de a prezenta această probă (video) procurorul a declarat că nu o consideră ca probă. Fapt ce confirmă nevinovăția lui Baci Roman, iar instanța de judecată face trimitere la acesta probă, care nu a fost cercetată în ședință.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01.02.2023, recursul declarat de către avocatul Antonov Mihail în comun cu condamnatul Baci Roman, a fost respins, iar sentința instanței de fond menținută fără modificări.

În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a notată că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 din Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, precum și tuturor probelor în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor și anume: *declarațiile martorilor Petrușca Lilian, Sergheev Anton, Dănăilă Nicolai, Turcinscaia Liuba; proces-verbal privind constatarea unei bănuieli rezonabile cu privire la infracțiune în cadrul examinării materialului înregistrat în REI-2 cu nr. 906 din 28.02.2020; procesul-verbal privind constatarea faptei de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică din 28.02.2022; procesul-verbal de înlăturare de la conducerea vehiculului din 28.02.2022; proces-verbal de reținere și aducere a vehiculului la parcare specială din 28.02.2022; ordonanța de ridicare a permisului de conducere din 28.02.2022; procesul-verbal de examinare a obiectului din 09.03.2022; procesul-verbal de examinare a obiectului din 09.03.2022.*

Instanța de recurs a reținut că, fapta comisă de inculpat a constat în acțiunea de conducere a mijlocului de transport aflat în stare de ebrietate cu grad avansat produsă de alcool, având concentrația de alcool în aerul expirat de 0,90 mg/l, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale.

Cu referire la alegațiile apărării precum că inculpatul nu a condus autoturismul în stare de ebrietate, ci doar se afla în autoturism și asculta muzică, instanța de recurs le-a apreciat critic și a reținut că alegațiile apărării au fost combătute prin declarațiile martorilor Sergheev Anton, Dănăilă Nicolai și Petrușca Lilian, audiați sub jurământ în cadrul cercetării judecătorești, aceștia fiind și persoanele care se aflau în exercițiul funcției și care au constatat și documentat cazul conducerii de către inculpat a mijlocului de transport în stare de ebrietate. Aceste declarații coroborează și cu procesul-verbal privind înregistrarea și evidența sesizărilor și a altor informații despre infracțiuni, precum și cumulumul de probe acumulate ce demonstrează comiterea infracțiunii imputate inculpatului.

Instanța de recurs a reținut că, aflarea inculpatului la volanul autoturismului său a fost confirmat și prin cererea cet. Turcinscaia Liuba, care a fost adresată IP Căușeni, prin care a solicitat de a nu fi precăutat apelul telefonic din data de 28.02.2022, ora 02:30 (prin care a solicitat intervenția 112, din motiv că un automobil claxonează la poarta sa), invocând ca s-a împăcat, prejudiciul fiindu-i restituit și nu mai are pretenții față de nimeni, iar persoana cu care s-a împăcat, s-a dovedit a fi chiar inculpatul. Totodată, instanța de recurs a apreciat critic declarațiile martorului Turcinscaia Liuba date în ședința de judecată, deoarece declarația acesteia a fost data în scop de apărarea a inculpatului, fiind contradictorii cu cele date în cadrul urmăririi penale.

6. În conformitate cu prevederile art. 466 din Codul de procedură penală, hotărârea instanței de recurs a devenit irevocabilă.

7. Și-a manifestat dezacordul cu decizia Curții de Apel Chișinău din 01.02.2023, avocatul Antonov Mihail, care a acționat în numele inculpatului, contestând-o cu recurs în anulare la 03.08.2023, prin care a solicitat casarea acesteia, precum și a sentinței instanței de fond, rejudecarea cauzei, cu adoptarea unei hotărâri noi, prin care să fie dispusă achitarea inculpatului, din motivul lipsei elementelor infracțiunii în acțiunile lui.

În motivarea recursului apărătorul a invocat că, la examinarea cauzei instanța de recurs a încălcat dreptul la apărarea al inculpatului, încălcând astfel art. 5 paragraful 4 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Invocă apărătorul că cauza a fost examinată de către instanța de recurs dintr-o singură ședință de judecată, fără să se asigure despre citarea legală a participanților la proces, la materialele cauzei fiind anexată o citație extrasă din PIGD, din care nu poate fi stabilită data la care a fost expediată părților, precum și date despre recepționarea acesteia de către părți.

Mai mult ca atât, susține apărătorul că, deși inculpatul nu a renunțat la apărătorul său în persoana avocatului Antonov Mihail, instanța de recurs a solicitat Oficiului teritorial Chișinău acordarea asistenței juridice garantate de stat inculpatului, fapt ce contravine prevederilor art. 70 alin. (3)-(4) din Codul de procedură penală. Avocatul ales de către inculpat a participat activ atât la urmărirea penală, cât și la examinarea cauzei în instanța de judecată. Indică apărătorul că nu a lipsit de la nici o ședință de judecată, iar despre ședința de judecată din 01.02.2023, nu a cunoscut nici el, nici inculpatul.

Invocă apărătorul că, de ședința de judecată din 01.02.2023 a aflat întâmplător, fiind la acea dată la Curtea de Apel Chișinău, tot atunci intrând în sala de ședințe aducând la cunoștință instanței că nu cunoștea despre ședința de judecată nici el și nici inculpatul și fiind la prima ședință de judecată, pentru care nu a fost respectată procedura de citare legală, însă instanța de judecată a continuat examinarea cauzei, ignorând prezența avocatului ales de către inculpat, care era și titularul cererii de recurs și a dat cuvânt avocatului din oficiu, care doar a rostit cuvintele: „susțin recursul”.

8. Judecând recursul în anulare pe baza materialului din dosarul cauzei și a motivelor invocate, raportând la prevederile legii, completul de judecată ajunge la concluzie că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Completul de judecată menționează că, în conformitate cu prevederile art. XI alin. (3¹) din Legea privind modificarea unor acte normative (nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023, modificarea Codului de procedură penală), completată prin Legea privind modificarea unor acte normative (nr. 286 din 05.10.2023, în vigoare 28.11.2023, modificarea Codului de procedură penală), recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.

În conformitate cu prevederile art. 452, 453 alin. (1) din Codul de procedură penală (redacția legii în vigoare la data depunerii recursului în anulare, până la 01.09.2023), hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către condamnat în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Potrivit prevederilor art. 6 pct. 44) din Codul de procedură penală, viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consider încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

În conformitate cu prevederile art. 457 alin. (3) din Codul de procedură penală, (redacția legii în vigoare la data depunerii recursului în anulare, până la 01.09.2023), soluționarea recursului în anulare se efectuează potrivit dispozițiilor art. 434-436, care se aplică în mod corespunzător.

Astfel, în temeiul prevederilor art. 434 din Codul de procedură penală, (redacția legii în vigoare la data depunerii recursului în anulare, până la 01.09.2023), aplicat corespunzător procedurii de judecare recursului în anulare, judecând recursul în anulare declarat, Curtea Supremă de Justiție verifică legalitatea hotărârii irevocabile atacate, pe baza materialelor cauzei ținând seama, după caz, de opinia părților expusă în referință ori în ședință, dacă au participat la ea.

În corespundere cu art. 6 par. (1), (2) și (3) lit. a), b), c), d), e) CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzației în materie penală îndreptate împotriva sa. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

Orice acuzat are, în special, dreptul să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa; să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer; să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării; să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

Sub acest aspect și în raport cu motivele invocate în recurs, se reține că instanța de recurs la judecarea recursului ordinar a comis o eroare de drept, care la caz în substanța sa reprezintă un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente și care a afectat hotărârea atacată.

Potrivit art. 447 alin. (1) din Codul de procedură penală (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin legea nr. 245 din 31.07.2023, în vigoare din 22.08.2023) judecarea recursului se face cu citarea

procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, cu excepția cazului în care acesta refuză să fie escortat la ședință.

În corespundere cu art. 66 alin. (1) din Codul de procedură penală, inculpatul are dreptul la apărare. Instanța de judecată îi asigură inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege.

Potrivit art. 239 alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală, citația se înmânează personal celui citat, care va semna dovada de primire. Dovada de primire se predă agentului procedural, care o înaintează instanței de judecată care a emis citația.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (2), art. 417 alin. (1) pct. 3), 8) din Codul de procedură penală, decizia instanței de recurs trebuie să conțină numele și prenumele apărătorului, temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea recursului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform art. 6 § 1 CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termenul rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În conformitate cu art. 6 § 3 lit. b) și c) CEDO, orice acuzat are, în special, dreptul să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale, să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloace necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer.

În hotărârea RUSSU c. MOLDOVEI din 13.11.2008, CtEDO a menționat că, „articolul 6 al Convenției, interpretat în ansamblu, garantează dreptul persoanei acuzate de a participa efectiv la procesul său penal. Acesta include, inter alia, nu doar dreptul de a fi prezent, dar și de a asculta și a urmări procesul (Stanford v. Regatul Unit - 23.02.1994, Barberà, Messegué and Jabardo v. Spania – 6.12.1988). Acest drept face implicit parte din esența conceptului procedurii contradictorii și poate fi, de asemenea, dedus din garanțiile prevăzute în sub-paragrafele (c), (d) și (e) ale paragrafului 3 al articolului 6 – „să se apere el însuși”, „să întrebe sau să solicite audierea martorilor”. Este dificil de a vedea în această cauză cum ar fi putut să-și exercite aceste drepturi reclamantul, fără a fi prezent. Deoarece reclamantul nu a fost informat despre ședința judiciară, el nu a avut posibilitatea să-și organizeze apărarea. Deci, a avut loc o violare a articolului 6 al Convenției.”

Completul de judecată menționează că, drept viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care a afectat hotărârea pronunțată poate fi considerată

încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția Europeană și reglementate de legislația națională prin legea procesuală sau prin legea materială.

Instanța de judecată care decide redeschiderea procesului în condițiile alineatului precedent urmează să motiveze care sunt acele prevederi ale legii procesuale sau materiale pe care le consideră drept viciu fundamental și care în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea irevocabilă.

Raportând cele expuse supra, la cazul supus judecării, Completul de judecată constată că, în speță, de către instanța judecătorească inferioară a fost admisă încălcarea prevederilor art. 447 alin. (1) din Codul de procedură penală (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023), în ce privește citarea inculpatului și a apărătorului său și dispunerea judecării cauzei penale în lipsa acestora, ultimii nefiind citați legal.

În acest sens, completul de judecată reține că, potrivit materialelor cauzei penale, unica citație (extrasă din PIGD) expediată în adresa condamnatului și apărătorului său privind judecarea cauzei penale în privința sa în ordine de recurs, este pentru data de 01.02.2023 (f.d. 171), din care nu poate fi dedusă data la care aceasta a fost expediată participanților la proces, precum nici dovada recepționării acesteia de către ultimii. Totodată, cu referire la înștiințarea condamnatului prin intermediul aplicației Viber, despre ședința de judecată ce urma să aibă loc la data de 01.02.2023 (f.d.168), completul de judecată o apreciază critic, or, din extrasul anexat la materialele cauzei nu poate fi stabilit cu certitudine că anume condamnatului a fost expediat mesajul respectiv, întrucât, extrasul nu conține date ce ar ajuta la identificarea destinatarului, simpla indicare a numelui „Roman Baci” nefiind suficientă în acest sens. Alte citații sau înștiințări în adresa condamnatului și apărătorului său referitor la termenul judecării recursului declarat în prezenta cauza penală, lipsesc.

Prin urmare, se constată că pentru data de 01.02.2023, când a avut loc nemijlocit judecarea recursului în cauza penală a lui Baci Roman, aceasta fiind și unica ședință de judecată în instanța de recurs în prezenta cauza penală, lipsește orice dovadă de citare legală a condamnatului și avocatului său, privind judecarea cauzei penale.

Mai mult, la materialele cauzei nu se conțin date, care ar demonstra că instanța de recurs, a depus eforturi suficiente și rezonabile pentru a localiza condamnatul și apărătorul său, pentru a-i înștiința în mod legal, în scopul asigurării înfățișării lor în instanța de judecată, fiind citat doar o singură dată, fără a dispune de dovada recepționării citației.

Deși potrivit Legii pentru modificarea unor acte normative (nr. 245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023), art. 447 alin. (1) din Codul de procedură penală, prevede că recursul se examinează fără prezența părților la proces, la caz, cauza penală a fost judecată până la noile modificări introduse prin Legea nr. 245 din 31.07.2023, astfel, era obligatorie citarea legală a condamnatului și apărătorului său la examinarea cauzei în ordine de recurs ordinar.

Cu referire la argumentul privind încălcarea dreptului la un apărător ales, completul de judecată constată ca și acesta este întemeiat și se încadrează în garanțiile unui proces echitabil prevăzute de art. 6 § 3, lit. c) din Convenție, potrivit căroră, orice acuzat are, mai ales, dreptul să se apere el însuși sau să fie asistat la orice etapă de un apărător ales de el.

După cum rezultă din prevederile art. 447 alin. (1) din Codul de procedură penală (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023), judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie.

Conform materialelor dosarului se constată că, cauza a fost examinată în lipsa apărătorului ales de inculpat, avocatul Antonov Mihail și a fost desemnat un avocat din oficiu, deși, la materialele cauzei nu este nici un înscris care să confirme necesitatea desemnării acestuia sau că condamnatul ar fi renunțat la apărătorul ales de el.

Conform prevederilor art. 70 alin. (3) din Codul de procedură penală, (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023), instanța solicită desemnarea avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat: 1) la cererea bănuțului, învinuțului, inculpatului; 2) în cazul în care participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie, iar bănuțului, învinuțului, inculpatul nu are apărător ales.

În conformitate cu art. 70 alin. (4) pct. 2) din Codul de procedură penală (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023), instanța cere de la biroul de avocați înlocuirea apărătorului ales sau solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat substituțirea avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat în situații dificile de desfășurare a procesului penal, dacă apărătorul ales nu poate să participe la desfășurarea procesului în decurs de 5 zile din momentul anunțării lui.

Conform art. 70 alin. (5) din Codul de procedură penală, (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023), în cazurile prevăzute la alin. (3) pct. 2) și alin. (4) pct. 2), instanța poate să propună inculpatului să invite un alt apărător.

Prin urmare, în situația în care inculpatul nu a fost citat legal la examinarea propriei cauzei penale în ordine de recurs, și în unica ședința de judecată, din timp, i s-a desemnat apărător din oficiu, rezultă că instanța de recurs a admis ingerința neîntemeiată în dreptul inculpatului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 § 3, lit. c) din Convenție și realizat în plan național prin prevederile din art. 70 alin. (3) pct.2), alin. (4) pct. 2), alin. (5) din Codul de procedură penală (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023), potrivit căroră sunt stipulate expres situații și etape procesuale pentru solicitarea desemnării pentru inculpat a unui apărător din oficiu.

În speța se constată că, în cazul realizării citării legale a inculpatului în instanța de recurs și neprezentării acestuia în ședința de judecată a apărătorului ales de către inculpat, avocatului Antonov Mihail, inculpatul la caz, beneficia de dreptul prevăzut de art. 70 alin. (5) din Codul de procedură penală, (redacția legii în vigoare până la 22.08.2023), în ce privește invitarea unui alt apărător ales.

Pe cale de consecință, având în vedere împrejurările enunțate și încălcările enunțate ale normelor procesual penale comise de instanța de recurs, se atestă în speță lezarea dreptului condamnatului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO, fapt ce constituie un viciu fundamental care a afectat hotărârea contestată, adică reprezintă erori de drept care permit redeschiderea procesului penal în privința lui Baci Roman.

În circumstanțe constatate și descrise supra, completul de judecată conchide că criticile formulate de către recurent, referitor la încălcarea dreptului la apărare și la un proces echitabil și-au găsit confirmare, încălcările admise de către instanța judecătorească inferioară constituind în esența sa un viciu fundamental, care impun concluzia de admitere a recursului în anulare declarat și casarea integrală a deciziei supuse recursului în anulare, cu remiterea cauzei penale la rejudecare în vederea înlăturării încălcărilor admise, or, acestea nu pot fi înlăturate la etapa judecării recursului în anulare.

9. În conformitate cu prevederile art. 457, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) din Codul de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Admite recursul în anulare declarat de către avocatul Antonov Mihail, în numele condamnatului Baci Roman, casează integral decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2023 și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte:

Talpă Boris

Judecători:

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie